

Smukkere harmoni kan jo næsten ikke tænkes. Kirkebeskyttelseslinjen retter sig mest mod byggeri, fordi der ikke må opføres bebyggelse på mere end 8,5 m i højden 300 meter rundt om alle kirker. Enkelte medlemmer har imidlertid fået afslag på dyrkning af juletræer begrundet i, at træerne jo kan blive over 8,5 meter inden for beskyttelseslinjen.

BESKYTTELSESLINJER og juletræer

Hele juletræsbranchen har i årevis undret sig over, hvorfor juletræsproduktion på markjorde ikke er sidestillet med landbrugsproduktion, med hensyn til afstandskrav i det åbne land. Danske Juletræer ønsker at få sidestillet juletræsproduktion med landbrugsproduktion. Foreningen gennemførte derfor en undersøgelse af problemets omfang i foråret 2017. Artiklen belyser dels reglerne om afstandskrav i det åbne land dels undersøgelsens resultater og betydningen for branchen og samfundet.

☰ CLAUS JERRAM CHRISTENSEN OG MARTIN PETERSEN

Juletræer er i de fleste forhold direkte sammenlignelige med en landbrugsafgrøde, også selvom der ikke gives enkeltbetaling til juletræer. Men netop afstandskravene til beskyttelseslinjer i det åbne land har gennem en årrække skabt for stor forun-

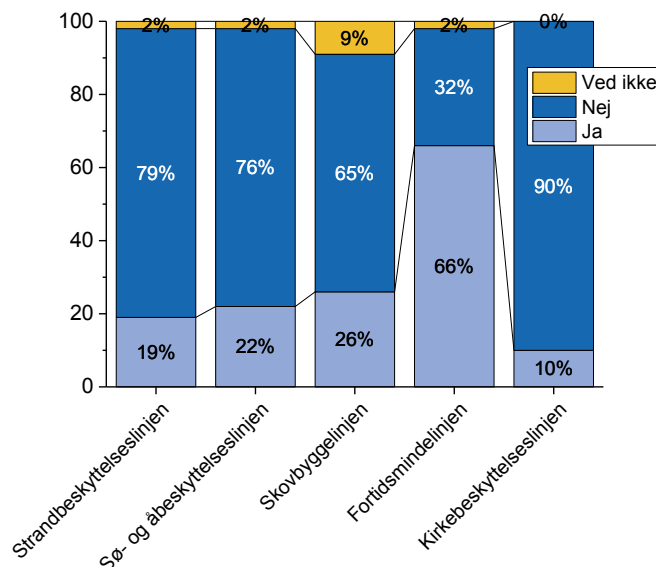
dring. Her oplever man, at juletræer "diskrimineres" med store afstandskrav (100 m) sammenlignet med landbrugsafgrøder (2 m), hvoraf enkelte afgrøder (f.eks. majs) ofte opnår en større højde end juletræer. Endvidere er juletræsproduktion mere skånsom over for jorden og miljøet sammenlignet med traditionelle landbrugsafgrøder, hvor der skal pløjes årligt.

Betydning af beskyttelseslinjer for juletræsdyrkningen

For at afdække betydningen af de fem beskyttelseslinjer gennemførte foreningen en spørgeskemaundersøgelse i perioden 1/11 2016 til 1/3 2017. Undersøgelsen foregik online og var åben for alle juletræsproducenter.

Der kom 46 besvarelser af spørgeskemaet, hvoraf en respondent besvarede undersøgelsen på vegne af 30 juletræsproducenter. Samlet er der således besvarelser fra 76 juletræsproducenter. Der er alene kommet besvarelser fra medlemmer af Danske Juletræer, selvom undersøgelsen var åben for alle.

Undersøgelsen viser, at hver femte respondent har udfordringer med strand-, sø- og åbeskyttelseslinjen, mens hver fjerde har udfordringer med skovbyggelinjen. Flest udfordringer knytter sig til fortidsmindelinjen, hvor to ud af tre har udfordringer, mens kirkebeskyttelseslinjen kun har været en udfordring for hver tiende respondent (figur 1).

Figur 1. Fordeling af besvarelser til de fem beskyttelseslinjer i procent. Ja indikerer, at den pågældende producent er påvirket af den givne beskyttelseslinje.

HVAD SIGER REGLERNE

De fem beskyttelseslinjer, som findes i Naturbeskyttelsesloven, er kort gengivet nedenfor:

Strandbeskyttelseslinjen (§ 15)

Strandbeskyttelseslinjen er som udgangspunkt 300 meter fra alle kyststrækninger, men der kan forekomme undtagelser grundet eksisterende byggeri. Inden for strandbeskyttelseslinjen må der ikke ske ændringer af tilstanden, der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne eller lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Strandbeskyttelseslinjen er ikke til hinder for landbrugsdrift bortset fra tilplantning (f.eks. med juletræer), genplantning af skov, beplantning i eksisterende haver, sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme, brug af bestående forsvarsanlæg til forsvarsformål, brug af havneanlæg og arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål, mindre vedligeholdelsesarbejde på bygninger, når bygningshøjden derved ikke forøges eller kun forøges i ubetydeligt omfang.

Erhvervsbyggeri, der er nødvendigt for landbrugs- og skovejendomme samt for fiskerierhvervet, kan etableres indenfor strandbeskyttelseslinjen, hvis bygninger opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger – dog kun efter, at kommunen har givet tilladelse til bygningernes beliggenhed og udformning.

Sø- og åbeskyttelseslinjen (§ 16)

Sø- og åbeskyttelseslinjen ligger 150 meter fra alle søer med en vandflade på over 3 ha og 150 meter fra bredderne af de vandløb, der i 1983 havde en bundbredde på mindst 2 meter. Bestemmelsen gælder både for naturlige og regulerede vandløb. Inden for sø- og åbeskyttelseslinjen må der ikke bygges, placeres campingvogne og lignende, foretages beplantning eller ændringer af terræn.

Sø- og åbeskyttelseslinjen er ikke til hinder for indgreb, der foretages med udgangspunkt i vandløbsloven, landbrugsdrift bortset fra tilplantning (f.eks. med juletræer), genplantning af skov, plantning af flerårige energiafgrøder bortset fra plantning i arealer i internationale naturbeskyttelsesområder, beplantning i eksisterende haver, brug af bestående forsvarsanlæg til forsvarsformål, brug af havneanlæg og arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål.

Erhvervsbyggeri, der er nødvendigt for jordbrugs- og fiskerierhvervene, kan etableres indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen, ligesom kommunerne kan få reduceret eller helt ophævet linjen ved at ansøge miljøcentrene om dette.

Skovbyggelinjen (§ 17)

Skovbyggelinjen ligger 300 meter fra alle offentlige skove (uanset skovens størrelse) og 300 meter fra alle privatejede skove, hvis arealet udgør mindst 20 ha sammenhængende skov. Inden for skovbyggelinjen må der ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende.

Skovbyggelinjen er ikke til hinder for brug af bestående forsvarsanlæg til forsvarsformål, brug af havneanlæg og arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål, driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, og andre områder, der efter den hidtidige lovgivning har været undtaget.

Fortidsmindelinjen (§ 18)

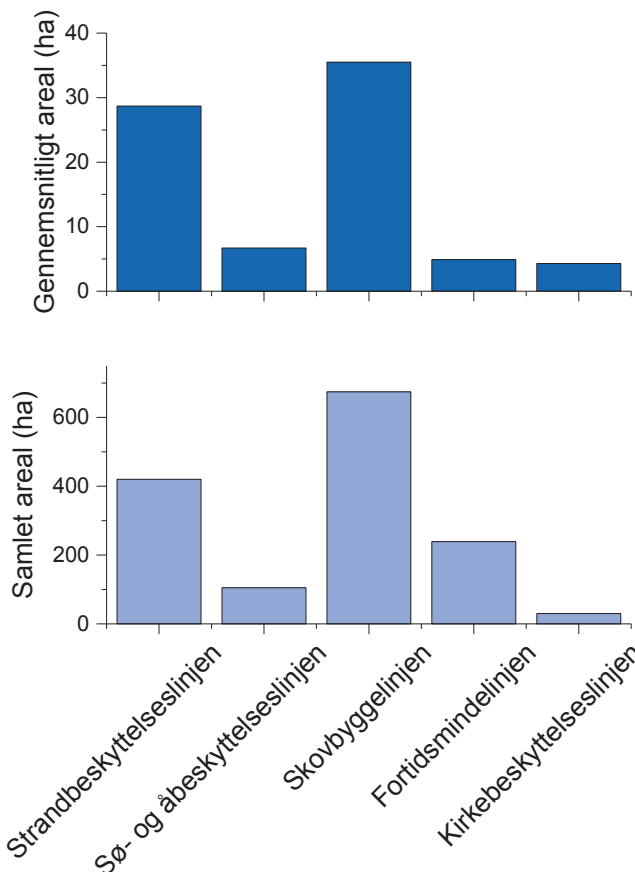
Fortidsmindelinjen ligger 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Inden for fortidsmindelinjen må der ikke foretages ændring i tilstanden af arealet. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Udover de 100 m i beskyttelseszone er gravhøje omfattet af reglerne om 2 m dyrkningsfrie bræmmer, der pr. 1. marts 2009 kom ind under krydsoverensstemmelserne ved tilsyn med danske landbrug.

Fortidsmindelinjen er ikke til hinder for landbrugsdrift bortset fra tilplantning (f.eks. med juletræer), gentilplantning af skovearealer, der ligger uden for det areal, der er beskyttet efter museumsloven, beplantning i eksisterende haver samt sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme. Fortidsmindelinjen gælder ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet.

Kirkebeskyttelseslinjen (§ 19)

Kirkebeskyttelseslinjen ligger 300 meter rundt om alle kirker. Inden for linjen må der ikke opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m, med mindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen.

Administrationen af de forskellige beskyttelseslinjer varierer med strand- og fortidsmindelinjerne som de mest restriktivt forvaltede, mens de øvrige forvaltes lempeligere med bedre dispensationsmuligheder.

Figur 2. Samlet henholdsvis gennemsnitligt areal, som er påvirket af de forskellige beskyttelseslinjer baseret på de indkomne besvarelser. Det gennemsnitlige areal er udregnet som det samlede areal divideret med antal respondenter.

Mens fortidsmindelinjen giver problemer for flest respondenter påvirker skovbyggelinjen og strandbeskyttelseslinjen det største areal for den enkelte producent (figur 2). For skovbyggelinjen er angivelsen mere et udtryk for, at man har sådanne byggelinjer på ejendommen end egentlige restriktioner, da

Tabel 1. Landsdækkende resultater baseret på opskalering af besvarelse fra medlemmer af Danske Juletræer.

Område	Påvirkede producenter (antal)	Påvirket areal (ha)
Strandbeskyttelseslinjen	35 - 56	1.050 - 1.680 ha
Sø- og åbeskyttelseslinjen	40 - 64	263 - 420 ha
Fortidsmindelinjen	123 - 196	598 - 956 ha
Kirkebeskyttelseslinjen	18 - 28	75 - 120 ha

Tabel 2. Tabte indtjeningsmuligheder.

Område	Antal træer/år* (stk.)	Tabt indtjening/år (1.000 kr.)
Strandbeskyttelseslinjen	546.000	40.950
Sø- og åbeskyttelseslinjen	136.800	10.260
Fortidsmindelinjen	310.800	23.310
Kirkebeskyttelseslinjen	39.200	2.940
I alt	1.032.800	77.460

* Dette tal viser den årlige hugst – det samlede antal træer findes ved at gange med ti (da omdriftstiden er 10 år)

juletræsproduktion som udgangspunktet ikke begrænses af denne byggelinje. Derfor udelades disse resultater i den senere økonomiske perspektivering.

For strandbeskyttelseslinjen er der derimod tale om egentlige begrænsninger i dyrkningen af juletræer. Med udvidelsen af strandbeskyttelseslinjen til 300 meter blev der flere udfordringer for juletræsproducenterne på ellers velegnede dyrkningsarealer uden frostrisiko. Det potentielle areal, som påvirkes af fortidsminder er også højt og efterfølges af et halvt så stort areal begrænset

Juletræer plantet tæt ved gravhøj – både indsigt til og udsyn fra gravhøjen er fortsat intakt. Foto fra 2006.

af sø- og åbeskyttelseslinjer. Kirkebeskyttelseslinjen retter sig mest mod byggeri, men enkelte medlemmer har fået afslag på dyrkning af juletræer med henvisning til, at træerne jo kan blive over de lovpligtige 8,5 meter inden for beskyttelseslinjen.

Til at anskueliggøre betydningen af beskyttelseslinjerne på landsplan er der valgt to metoder, som begge tager udgangspunkt i Danske Juletræers medlems sammensætning holdt op mod henholdsvis antallet af juletræsproducenter i Danmark samt det totale juletræsareal i Danmark.

Danske Juletræer organiserer 650 medlemmer, hvilket skønsvist svarer til 1/4 af det samlede antal juletræsproducenter i Danmark. Omregningen fra undersøgelsen betyder derfor, at undersøgelsens tal ganges med 4, da kun medlemmer har besvaret undersøgelsen. Den anden måde tager udgangspunkt i, at Danske Juletræer organiserer ca. 11.000 ha med nordmannsgranjuletræer, hvilket anslås til at være lidt under halvdelen af det samlede produktionsareal med juletræer i Danmark.

Opskaleringen med denne model betyder, at undersøgelsens resultater ganges med 2,5. Opskaleringerne forudsætter naturligvis, at respondenterne repræsenterer branchen som sådan. Resultaterne i tabel 1 angives derfor som et interval, men det er vigtigt at fremhæve, at tallene givetvis ligger til den lave side, da arealer med f.eks. rødgranjuletræer og klippegrønt ikke indgår i omregningen.

Økonomiske perspektiver

Med udgangspunkt i gennemsnitsværdien for arealerne i tabel 1 kan den tabte indtjening på de ikke produktive arealer beregnes. I beregningen forudsættes et udbytte på 4.000 træer/ha over en 10-årig omdrift med en værdifastsættelse af træerne på 75 kr./stk. Perspektivering viser, at der årligt kunne sælges godt en million flere træer, hvis arealerne inden for beskyttelseslinjerne blev udnyttet fuldt ud med en samlet årlig værdi på 77 millioner kr. (tabel 2).

Den videre proces

Danske Juletræer anbefaler, at juletræer sidestilles med landbrug i relation til afstandskrav, men at der af hensyn til udsynet

De forskellige beskyttelseslinjer i det danske landskab. Efter www.naestved.dk

fra og indsigten til fortidsminder kun tillades en maksimal gennemsnitlig højde på 2,5 meter, hvilket er den højde, som majs kan opnå sidst på sommeren. Vi er derfor i dialog med flere ordførere på natur- og miljøområdet om en ændring af de nuværende restriktive regler med dårlige muligheder for dispensation og en rigid forvaltningspraksis. [f](#)

Kommunal kreativitet i anlæggelsen af en rundkørsel rundt om en gravhøj i Svendborg kommune. Bemærk hvordan beskyttelseslinjen påvirker store dele af de omkringliggende ejendomme.